

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕЛІТОПЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

**МАТЕРІАЛИ
І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ЗАОЧНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

(27–28 ЛИСТОПАДА 2020 р., м. МЕЛІТОПЛЬ)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

**МАТЕРІАЛИ І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ЗАОЧНОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
(27–28 ЛИСТОПАДА 2020 р., м. МЕЛІТОПОЛЬ)**

Друкується за рішенням Вченої ради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № 7 від 30.11.2020)

Редакційна колегія:

Головний редактор – Москальова Л.Ю., доктор педагогічних наук, професор, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Члени редколегії:

Шарова Т.М. – кандидат філологічних наук, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького;

Огульчанська О.А. – кандидат філологічних наук, старший викладач, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького;

Зотова В.Г. – кандидат педагогічних наук, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького;

Копейцева Л.П. – кандидат філологічних наук, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького;

Шаров С. В. – кандидат педагогічних наук, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького.

Українська література: проблеми і перспективи: матеріали І Всеукраїнської заочної науково-практичної Інтернет-конференції / укл. О. А.Огульчанська, В. Г.Зотова, Л. П. Копейцева. Мелітополь : Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2020. 201 с.

До збірника увійшли матеріали І Всеукраїнської заочної науково-практичної Інтернет-конференції «Українська література: проблеми і перспективи», присвячені актуальним питанням сучасної української літератури, художній архітектоніці творів, порівняльним студіям, мовно-стильовим аспектам, проблемам викладання української мови і літератури у закладах середньої та вищої освіти.

Матеріали збірника стануть у нагоді науковим працівникам, учителям, здобувачам вищої освіти й усім тим, хто цікавиться питаннями української літератури.

ЗМІСТ

Адамович А. Є. ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»	7
Ажиппа Л. В. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗАНЯТЬ З ЛІТЕРАТУРИ У КОЛЕДЖІ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ	10
Барановська В. В., Огульчанська О.А. ПОЕТИКАЛЬНІ ВИМІРИ РОМАНУ Ю. ЯНОВСЬКОГО «МАЙСТЕР КОРАБЛЯ»	14
Білоусова Л. О. ЛІТЕРАТУРА РІДНОГО КРАЮ. ОЛЬГА ФЕСЕНКО. КАЗКА «СРІБНИЙ ДЗВІНОЧОК» (Фрагмент уроку)	17
Віхляєва А. С. ВИКОРИСТАННЯ ВЕБКВЕСТІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ	22
Галич В. В. ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ І НЕТРАДИЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	28
Герасимова І. В. РЕТРО- І ПРОСПЕКТИВНІ ВЕКТОРИ ХУДОЖНЬОГО МИСЛЕННЯ ЯК УТІЛЕННЯ АВТОРСЬКОГО БАЧЕННЯ ТРАДИЦІЙНОГО І СУЧАСНОГО У РОМАНІ ЛЮКО ДАШВАР «МОЛОКО З КРОВ'Ю»	33
Горбач Н. В. ІМАГОЛОГІЧНА ВІЗУАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНИ В РОМАНІ М. ЛЕВИЦЬКОЇ «КОРОТКА ІСТОРІЯ ТРАКТОРІВ ПО-УКРАЇНСЬКИ»	39
Грушкіна Ю. Ю. СИМВОЛІСТСЬКІ ДОМІНАНТИ У «БЛАКИТНОМУ РОМАНІ» Г. МИХАЙЛИЧЕНКА	44
Губарєва М. С. ХРОНОТОП РОМАНУ «ЦИКЛОН» ОЛЕСЯ ГОНЧАРА	48
Гуртовенко Т. К. ЗАГОЛОВОК ЯК ЗАСІБ АВТОРСЬКОЇ ІНТЕНЦІЙНОЇ ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ У РОМАНАХ ЛЮКО ДАШВАР	52

Даниліна О. В. БЛОГ: ЖАНР ЖУРНАЛІСТИКИ ЧИ ЛІТЕРАТУРИ?	56
Деркачова О. С. НОВИЙ ТИП УКРАЇНСЬКОГО ГЕРОЯ (на матеріалі графічної новели «Укрмен. Початок»)	60
Димовська А. К. ОПОВІДАННЯ Б. ГРІНЧЕНКА «КАТОРЖНА»: НА ПЕРЕТИНІ МІФОЛОГІЇ ТА ФОЛЬКЛОРУ	65
Єгорова Ю. М. ТЕМАТИЧНІ Й СТРУКТУРНІ ПАРАЛЕЛІ У РОМАНАХ Р. БРЕДБЕРІ ТА Р. ПОЛОНСЬКОГО	72
Залогіна Г. Г. НАТАЛЕНА КОРОЛЕВА: ВІЧНІ ПИТАННЯ У ФОРМІ РЕТРО	77
Залогіна Г. Г. ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ ТА ПОЧУТТЯ ПАТРІОТИЗМУ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ (ОСЯГНЕННЯ ДОСВІДУ)	82
Зіненко Н. Ю. ОСОБЛИВОСТІ ПОЕТИКИ РОМАНІВ І. РОЗДОБУДЬКО	86
Зотова В. Г., Блажесва Ю. В. «БУРЕМНІ БУРИМЕ...» О. ГОНЧАРЕНКА: ТРАДИЦІЙНЕ І НОВАТОРСЬКЕ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ ТВОРЧОСТІ	89
Касьяненко І. Л. Криган Р.В. СЕЛО ЯК ПРОБЛЕМНО-ТЕМАТИЧНА ДОМІНАНТА ПРОЗИ А. ДІМАРОВА	94
Кисляк К. О. MARINISTIC PARADIGME OF LIFE IN THE NOVEL «THE LAST VOYAGE» BY VOLODYMYR KOVALENKO	98
Коваленко А. С., Огульчанська О. А. МІСЬКИЙ ТЕКСТ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПРОЗІ: ДО ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ	102
Короткова О. Є. ВЕКТОРИ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	105
Копейцева Л. П., Дуйловська І. М. ЕКЗИСТЕНЦІЙНИЙ ВЕКТОР РОМАНУ ГАЛИНИ ТАРАСЮК «ЛЮБОВ І ГРІХ МАРІЇ МАГДАЛИНИ»	108
Копейцева Л. П., Кара С. А. ЕСТЕТИЧНІ ФУНКЦІЇ ХУДОЖНЬОГО ХРОНОТОПУ В РОМАНІСТИЦІ Р. ІВАНИЧУКА	113

Кулішенко М. О., Огульчанська О.А. ЗАСОБИ	118
<i>ХАРАКТЕРОТВОРЕННЯ У РОМАНІ В. ПІДМОГИЛЬНОГО</i>	
<i>«НЕВЕЛИЧКА ДРАМА»</i>	
Мажара Н. С. ЛІТЕРАТУРА NON FICTION ЯК ЗАСІБ	120
<i>САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ ТА САМОТЕРАПІЇ АВТОРА</i>	
Маснюк В. В. ЕВОЛЮЦІЯ ЕПІЧНИХ ТРАДИЦІЙ	125
<i>У НАРОДНІЙ ПРОЗІ ПОДІЛЛЯ</i>	
Ніколаєнко В. М. РЕЛІГІЙНІСТЬ ЯК ОДНА З ДУХОВНИХ	130
<i>ЦІННОСТЕЙ У ТРИЛОГІЇ М. СТАРИЦЬКОГО</i>	
<i>«БОГДАН ХМЕЛЬНИЦКИЙ»</i>	
Носенко О. О. ВАЛЕРІЙ ШЕВЧУК, «ДІМ НА ГОРІ»:	135
<i>СИМВОЛІКА КОНТЕКСТУ</i>	
Обозний В. О. АЛЬТЕРНАТИВНЕ МОДЕЛЮВАННЯ	140
<i>ПОСТАТІ ДМИТРА ЯВОРНИЦЬКОГО В РОМАНІ</i>	
<i>БРАТІВ КАПРАНОВИХ «СПРАВА СИВОГО»</i>	
Парубенко А. Р. ЛИСТ ЯК КОМПОЗИЦІЙНИЙ СТРУКТУРАНТ	144
<i>НОВЕЛИ Г. ТЮТЮННИКА «ТРИ ЗОЗУЛІ З ПОКЛОНОМ»</i>	
<i>ТА РОМАНУ Ю. ГОРДЕРА «ПОМАРАНЧЕВА ДІВЧИНКА»</i>	
Пічахчі Н.В. ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ТЕХНОЛОГІЙ	147
<i>НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ</i>	
Пономарець Г. М. ФУНКЦІОНАЛЬНА ПРИРОДА	151
<i>УКРАЇНСЬКОЇ КОЛИСКОВОЇ ПІСНІ</i>	
Правда Н.М. СПІЛЬНЕ ВИКЛАДАННЯ НА УРОКАХ	156
<i>УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ІНКЛЮЗИВНИХ КЛАСАХ</i>	
<i>ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ СХЕМ-РОЗРОБОК ДЛЯ ДІТЕЙ</i>	
<i>З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ</i>	
Протасова К. Ю. РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ТА	160
<i>КОМПЕТЕНТНОЇ ОСОБИСТОСТІ ШЛЯХОМ</i>	
<i>УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕДІАТЕХНОЛОГІЙ</i>	
<i>НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ</i>	

Пупурс І. В. <i>УКРАЇНСЬКИЙ РОМАНТИЗМ: КОМПАРАТИВНІ ТЕЗИ М. ПЕТРОВА</i>	166
Римар Н. Ю., Шульська Н. М. <i>ГРА З ПРОСТОРОМ У ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ НІНІ БІЧУЇ</i>	171
Скориця Д. В. <i>СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ</i>	176
Устиченко І. В. <i>ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ЗАСОБИ – ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ ПІД ЧАС ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ</i>	180
Філоненко С. О. <i>ДІАМАНТОВИЙ МОРОК РЕВОЛЮЦІЇ ТА ВІЙНИ: ДИЛОГІЯ ВОЛОДИМИРА КАШИНА НА ТЛІ РАДЯНСЬКОГО ДЕТЕКТИВУ</i>	185
Хомчак О. Г. <i>ЕТНОКУЛЬТУРНА ПРИРОДА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ОБРАЗІВ У ПОЕТИЧНОМУ ТЕКСТІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА</i>	189
Шило Г. І. <i>З ДОСВІДУ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ</i>	192
Школа В. М. <i>ІГРОВИЙ ЧИННИК ДРАМАТУРГІЇ ІВАНА КОЧЕРГИ</i>	198

Адамович А. Є.

кандидат філологічних наук, доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет (м. Мелітополь)

ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»

Наявна тенденція до інтеграції освітніх та економічних систем, сучасного розвитку суспільства зумовила зміну та пошук нових підходів до формування мовної особистості студента вищого закладу освіти як майбутнього фахівця у певній галузі та представника конкретної культури. Згідно із зазначеними основними завданнями щодо формування розвиненої мовної особистості, вважаємо розвиток володіння виражальними засобами рідної мови та вміння вільно висловлювати власну позицію громадянина важливою і необхідною.

Також потрібно врахувати важливу роль особистості у формуванні і розвитку суспільного, зокрема, культурного життя нації. Незважаючи на те, що програми ЗВО передбачають удосконалення фахового мовлення, кількість годин на викладання практичних мовознавчих курсів скорочується; не передбачено й системності у викладанні мовознавчих дисциплін, міждисциплінарних зв'язків [5]. Тому процес формування компетенцій мовної особистості необхідно й надалі вдосконалювати.

Важливі розвідки з цього приводу було зроблено такими дослідниками, як Ф. Бацевич, Ю. Караулов, Л. Мацько, О. Христя та ін. У своїх працях вони торкаються питань щодо особливостей мовної особистості, чинників, які впливають на її формування. Одним із них є мовна освіта. Тож метою нашого дослідження є з'ясування чинників формування мовної особистості, здатної володіти засобами української мови з урахуванням специфіки мовленнєвої ситуації, на заняттях з української мови за професійним спрямуванням (далі – УМПС) під час навчання у ЗВО.

Мовна особистість – це перш за все її інтелект, який має вияв і аналізується в мові. У мовознавстві виокремлюються три підходи до вивчення мовної особистості: 1) психолінгвістичний, 2) зумовлений закономірностями навчання мови, лінгводидактикою, 3) зумовлений вивченням мови художньої літератури. Досить різнобічно проблему розвитку мовної особистості окреслено у дослідженнях Ю. Караулова, який виробив структуру, дослідив рівні мовної компетенції та подав обґрунтоване визначення мовної особистості. На його думку, мовна особистість починається по той бік повсякденної мови, коли починають діяти інтелектуальні сили [2].

Поглядам В. Сухомлинського характерний лінгводидактичний підхід до поняття мовної особистості. Виховання «чутливості до слова» та його відтінків – одна з передумов гармонійного розвитку особистості. Викладання мови – це «виховання розуму, формування думки, копітке різьблення й ліплення найтонших рис духовного обличчя людини» [4, с. 52]. Отже, під час навчання студента гуманітарних дисциплін, зокрема УМПС, формуються головні чинники мовної особистості, яка досконало володітиме вміннями та навичками вільно користуватися засобами мови в усіх видах мовленнєвої діяльності, що сприяє розумінню культурної ідентичності зокрема і культурних відмінностей націй взагалі.

Мова повинна активно розвиватися, тобто буди оформленням і виявом мислення кожного її носія. Мовна освіта «має давати орієнтацію у різноманітті людського життя (стосунки в родині, в селі й місті, вікові рольові функції, використання мови у віросповіданні, ділове спілкування, виробничі стилі тощо).... Завдання ефективної мовної освіти полягає у тому, щоб кожний міг реалізувати закладене у мові відповідно до власних конкретних потреб і мовних ситуацій» [3, с. 32].

Показником мовного розвитку особистості є комунікативність, тобто здатність спілкуватися. Д. Хаймс увів поняття «комунікативної компетенції», яку сьогодні визначають як «сукупність знань про спілкування в

різноманітних умовах і з різними комунікантами, а також знань вербальних і невербальних засад інтеракції, умінь їх ефективного застосування у конкретному спілкуванні в ролі адресанта й адресата» [1, с. 124].

Отже, саме в структурі мовної діяльності, яка є однією із складових соціалізації людини, відбувається мовне спілкування, тобто постає потреба у конкретизації та узагальненнях. А відтак культура професійного мовного спілкування студентів формується на основі реалізованих різних форм роботи – лекційних, практичних занять – з урахуванням таких факторів, як застосування текстоцентричного, компетентнісного та комунікативно-діяльнісного підходів.

Список використаних джерел

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. К. : Вид. центр «Академія», 2004. 346 с.
2. Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность. М. : Наука, 1987. 261 с.
3. Мацько Л. Навчально-виховний зміст базової дисципліни «Українська (державна) мова». *Українознавство в розбудові держави: Матеріали щорічної Міжнар. науково-практ. конф.* К., 1994. С. 299–307.
4. Сухомлинский В. Письма к сыну. 2–е изд. М. : Просвещение, 1987. 122 с.
5. Христя О. Напрями розвитку мовної особистості у технічному ВНЗ.
URL : <http://conf.vstu.vinnica.ua>